

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Šárky Dvořákové a soudců JUDr. Renaty Pospíšilové a Mgr. Martina Hrabovského ve věci

nezletilého: **V. V.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený kolizním opatrovníkem statutárním městem Opava
sídlem Horní náměstí 382/69, 746 01 Opava

syna rodičů: **MUDr. Tereza V.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Ondřejem Milatou
sídlem Brandlova 1658/9, 702 00 Ostrava

Bc. Jan V., narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Markem Urbišem
sídlem Partyzánská 18, 747 05 Opava

o péči a výživné i pro dobu po rozvodu manželství rodičů, o úpravu styku, k odvolání otce
proti rozsudku Okresního soudu v Opavě ze dne 16. 12. 2021, č. j. 14Nc 326/2020 - 177

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odstavcích I. až III. výroku potvrzuje.
- II. Ve zbývajících napadené části, tj. v odstavcích IV. až VI., jakož i v odstavci VIII. výroku, se rozsudek okresního soudu zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem okresního soudu byl nezl. V. i pro dobu po rozvodu manželství rodičů svěřen do péče matky, otcí bylo uloženo platit výživné od 9. 9. 2020 v částce 5 000 Kč měsíčně, bylo vyčísleno dlužné výživné za dobu od 9. 9. 2020 do 31. 12. 2021 v částce 4 666 Kč, rozhodnuto o splatnosti, bylo vysloveno, že otec je oprávněn stýkat se s nezl. V. v každém lichém kalendářním týdnu v roce od čtvrtku 13 hodin do neděle 17 hodin, v každém sudém kalendářním týdnu v roce od středy 7:30 hodin do čtvrtku 17 hodin s výjimkou speciální úpravy, kdy je oprávněn stýkat se s nezletilým v každém sudém kalendářním roce od Velkého pátku 7:30 hodin do Velikonočního pondělí 17 hodin, každoročně v měsíci červenci po dobu šesti po sobě jdoucích dnů a po dobu sedmi po sobě jdoucích dnů a v měsíci srpnu po dobu šesti po sobě jdoucích dnů a sedmi po sobě jdoucích dnů, přičemž mezi těmito styky musí být časová prodleva nejméně sedm po sobě jdoucích dnů s tím, že termín tohoto styku je otec povinen sdělit matce písemně do 30. 4. příslušného kalendářního roku, v sudém kalendářním roce od 25. 12. 17 hodin do 29. 12. 17 hodin a v lichém kalendářním roce od 22. 12. 17 hodin do 25. 12. 17 hodin a od 29. 12. 17 hodin do 1. 1. 17 hodin, byly vymezeny povinnosti rodičů, návrh otce na určení bydliště nezl. V. v xxx, byl zamítnut a bylo rozhodnuto o nákladech řízení.
2. Rozsudek napadl otec včasným odvoláním vyjma výroku o určení bydliště nezletilého a domáhal se jeho změny tak, aby nezletilý byl svěřen do střídavé péče rodičů s intervalem střídání jednoho týdne s odůvodněním, že tato forma péče je v zájmu nezletilého, jehož útlý věk nemůže být překážkou, s matkou má stejnou rodičovskou odpovědnost a stejná práva a povinnosti, je výchovně způsobilý, syn je na pobyt u něho zvyklý, je u něho spokojený, má ho rád a existují mezi nimi stejné citové vazby jako mezi synem a matkou, která svévolně odešla z jejich společného bydliště a širšího kontaktu s nezletilým se domohl až poté, co začala chodit do práce. Namítal, že v řízení nebylo prokázáno, že by jako rodiče měli rozdílný výchovný přístup, jak argumentuje okresní soud, a v důsledku toho docházelo mezi nimi ke konfliktním situacím, ani že by nezletilý navštěvoval v xxx mateřskou školu, příbuzné má i v Opavě, a to jak prarodiče, tak jeho sestru s rodinou. Dále uvedl, že mu 1. 3. 2022 přibyla zákonná vyživovací povinnost k M. V., s jehož matkou žije ve společné domácnosti, narození bratra přijal nezletilý kladně, těší se na něho a střídavá péče lépe zachová sourozenecké vazby a akceptoval rovněž přítomnost přítelkyně. Dále namítal, že výživné stanovené okresním soudem neodpovídá jeho majetkovým poměrům, neboť z nájmu bytu na xxx ulici má po odpočtu daní měsíčně 6 695,70 Kč, z bytu v xxx 3 831 Kč a z bytu v xxx 6 087 Kč a celkem tak má čistý měsíční příjem včetně příjmu z podnikání ve výši 36 613,70 Kč a v dalším pak odkazoval na ústavní nález z 3. 5. 2022.
3. Matka navrhovala potvrzení napadeného rozsudku s odůvodněním, že otec není schopen kompromisu a jde mu jen o "spravedlivé" rozhodnutí, přitom zcela ignoruje věk nezletilého, který je logicky vázán na ni, jakožto na osobu, která o něho celý jeho život pečovala. Namítala, že se od otce neodstěhovala svévolně, ale byla k tomuto kroku donucena jeho chováním, které jednoznačně dokumentuje skutečnost, že se mu dne xxx narodilo další dítě. Tvrdila, že otcí styk s nezletilým vždy umožnila na základě jejich dohody a poté dle soudního rozhodnutí, otec však zkresluje údaje ve svůj prospěch a není schopen připustit, že jejich výchovné přístupy jsou rozdílné, přitom jde o konflikty ohledně zásadních věcí týkajících se péče o syna v době nemoci či umístování jeho fotografií na sociální síť. Poukazovala dále na změny v osobním životě otce, který žije s partnerkou a dítětem a syn se opět musí adaptovat na zcela novou situaci a k otcí se mu nechce i proto, že partnerka otce, stejně jako otec, se o ní vyjadřují nelichotivě, nezletilý je pak rozladěný a změn v jeho chování si všimly i učitelky z Centra pro předškolní vzdělávání a upozornily ji na to, snažila se s otcem situaci řešit, ale otec diskuze na toto téma odmítl, přitom dětská psychologka rozšíření kontaktů nedoporučila.

4. Opatrovník navrhol potvrzení napadeného rozsudku ve vztahu k péči i s ohledem na psychologická zjištění a dále uvedl, že s rodiči měl několik pohovorů, z nichž vyplynulo, že k péči o nezletilého stále zaujímají odlišná stanoviska, matka si stěžovala na manipulaci otce, který před nezletilým o ní hovoří negativně, nezletilý po návratu od otce ventiluje své pocity a dožaduje se opakovaného ujišťování, že ho má ráda, trpí pocity nestability a nejistoty, otci vytýkala nedostatečnou péči o syna v době styku, kdy ho často hlídá babička či jeho partnerka, která má na syna negativní vliv, syn nelibě nese, že nemůže matku telefonicky kontaktovat, přitom mu po ní bývá smutno, psychický stav syna otec ignoruje a společnou návštěvu psychologa odmítl. Otec popřel, že by se o matce negativně vyjadřoval a že by nezletilý po ní tesknil, ani mu neřekl, že by chtěl matce volat, naopak si na matku nevzpomene, styky probíhají dobře a syn má problém od něho odejít, tvrdil, že v době styku nepracuje, narození bratra zvládl syn hladce, vytvořil si k němu zdravý vztah a kamarádský vztah má i k jeho přítelkyni. Matce pak vytýkal, že ho dostatečně neinformuje o zdravotním stavu nezletilého, kterého otec doprovází k dětskému i zubnímu lékaři, nedohodli se ani na prázdninovém styku, když matka trvala na běžném režimu a odmítá bydlet v Opavě, ačkoliv jí opakovaně bydlení nabídl, neboť vzdálenost mezi jejich bydlišti je zatěžující.
5. Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, dle ustanovení § 212 písm. a) a § 212a odst. 5 o. s. ř. a § 28 odst. 2 z. ř. s. a po provedení odvolacího řízení dospěl k závěru, že odvolání ve vztahu k péči a výživnému není důvodné.
6. Skutková zjištění okresního soudu přejímá krajský soud i pro odvolací řízení, v němž dokazování doplnil a má tak za prokázáno, že nezl. V. dochází do dětské skupiny od února 2022, je na něm jasně viditelné trauma, kterým prochází v důsledku rozchodu rodičů, a jeho stav se pravidelně zhoršuje při pobytu u otce, kdy pozorují, že je silně plačtivý, nechce se zapojovat do společných činností a stále se ptá na maminku (zpráva z. s. xxx ze dne 19. 7. 2022). Pravdivost obsahu této zprávy zpochybnil otec tvrzením, že s ním zařízení odmítlo komunikovat pro zákaz matky, což dle názoru soudu není způsobilé obsah zprávy znevěrohodnit.
7. Nezletilý je sledován v psychologické ambulanci od června 2021 v návaznosti na složitou rodinnou situaci (rozpad rodiny, přetrvávající napětí v komunikaci rodičů, neukončená soudní jednání v péči o dítě) a minimalizaci negativního dopadu této zátěže na jeho další psychický vývoj. Aktuálně je vývojově v normě, ale ve srovnání s minulostí je v sociálním kontaktu uzavřenější, zúskostněný, prohloubila se jeho fixace na matku, přirozený proces separace od matky se v současnosti zpomaluje zřejmě i v důsledku kumulace náhlých změn v rychlém sledu v životě dítěte v nedávném období, které přispěly k přechodnému regresu v jeho sociálním vývoji (např. nucené přerušování kojení). Z důvodu narušené komunikace mezi rodiči, nízkého věku nezletilého (kdy v tomto období je v popředí potřeba dítěte se fixovat na citově vřelejší a stabilnější pečující osobu), vzdálenosti mezi bydlišti rodičů (pro takto malé dítě jsou přesuny zátěžové a s absencí možnosti “zakotvenit” v jednom stabilním prostředí), adaptačních těžkostí dítěte (patrné během zaškolení do MŠ, ale i při opakovaném kontaktu v ambulanci) a i z důvodu jeho omezeného kontaktu s vrstevníky tím, že není umožněna každodenní docházka do jedné kmenové školky, se zpomaluje rozvoj jeho sociálních dovedností, přichází o možnost učit se a vytvářet sociální vazby s vrstevníky a nelze v budoucnu plně vyloučit problémy se socializací v okamžiku předčasného nastavení režimu střídavé péče, tedy v době jeho sociální nezralosti, neboť střídavá péče nemůže být rutinní, ale je nutné vycházet z individuálních potřeb a úrovně sociální zralosti dítěte (zpráva PhDr. Marie I., klinické psychologičky pro děti a dorost v Ostravě ze dne 27. 6. 2022). Otec zpochybnil obsah této zprávy resp. její pravdivost a objektivitu s poukazem na to, že on se k vyšetření nedostavil. Psycholožka však z tohoto důvodu nehodnotí vazbu nezletilého na otce, ale její závěr vychází pouze z vlastního vyšetření nezletilého.

8. Matka pracuje v xxx na pozici lékař od 1. 11. 2020, do 6/2011 na základě dohody o provedení práce v rozsahu úvazku 0,2, od 1. 7. 2021 na základě pracovní smlouvy s pracovním úvazkem 0,5, tj. maximálně 20 hodin týdně, v roce 2022 má rozvrh pracovní doby sudý týden středa 8:30 - 17 hodin a čtvrtek 6:30 - 16 hodin, její mzda se odvíjí od odpracovaných hodin, za leden až květen 2022 činila průměrně měsíčně 17 697 Kč (zpráva zaměstnavatele) a od září 2020 pobírala rodičovský příspěvek 11 000 Kč měsíčně, od února 2021 do června 2022 ve výši 5 000 Kč měsíčně (zpráva ÚP ČR, pracoviště Opava z 20. 6. 2022). Otec má náklady na bydlení ve výši 5 000 Kč měsíčně, 5 000 Kč platí výživné pro nezl. V. a ostatní jeho osobní náklady činí 15 - 20 000 Kč měsíčně, platí synovi stavební spoření 1 200 Kč měsíčně, od února 2022 žije ve společné domácnosti s Hanou K., která pobírá rodičovský příspěvek a za bydlení neplatí (účastnická výpověď). Družka otce měla za dobu od ledna do listopadu 2021 průměrný čistý měsíční příjem 31 608 Kč a od prosince 2021 je na mateřské dovolené (zpráva xxx).
9. Podle ustanovení § 906 o. z., nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které není plně svéprávné, a nedohodnou-li se o úpravě péče o takové dítě, rozhodne o ní i bez návrhu soud. V ostatním se ustanovení § 906 a § 907 použijí obdobně.
10. Podle ustanovení § 907 odst. 1 o. z., soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů nebo do střídavé péče nebo do společné péče; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Má-li být dítě svěřeno do společné péče, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.
11. Podle ustanovení § 907 odst. 2 o. z., při rozhodování o svěřením do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte. Soud přitom bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vloh a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.
12. Podle ustanovení § 907 odst. 3 o. z., soud při rozhodování o svěřením dítěte do péče dbá rovněž na právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi, na právo druhého rodiče, jemuž dítě nebude svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti, dále soud bere zřetel ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem.
13. Podle ustanovení § 919 o. z., nežijí-li spolu rodiče nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, a nedohodnou-li se o plnění vyživovací povinnosti k dítěti, nebo žijí-li rodiče takového dítěte spolu, ale jeden z nich vyživovací povinnost k dítěti neplní, postupuje soud podle § 915 až 918; to platí i v případě, že soud rozhoduje o péči o nezletilé dítě, které nenabylo plné svéprávnosti, pokud se rodiče nedohodnou o plnění vyživovací povinnosti k dítěti.
14. Podle ustanovení § 913 odst. 1 o. z., pro určení rozsahu výživného jsou rozhodné odůvodněné potřeby oprávněného a jeho majetkové poměry, jakož i schopnosti, možnosti a majetkové poměry povinného. Podle ustanovení § 913 odst. 2 o. z., při hodnocení schopností, možností a majetkových poměrů povinného je třeba také zkoumat, zda se povinný nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání či výdělečné činnosti nebo majetkového prospěchu, popřípadě zda nepodstupuje nepřiměřená majetková rizika. Dále je třeba přihlídnout k tomu, že povinný o oprávněného osobně pečuje, a k míře, v jaké tak činí; přihlídnou se popřípadě i k péči o rodinnou domácnost.

15. Podle ustanovení § 922 odst. 1 o. z., výživné lze přiznat jen ode dne zahájení soudního řízení; u výživného pro děti i za dobu nejdéle tří let zpět od tohoto dne.
16. Podle ustanovení § 755 odst. 3 o. z., mají-li manželé nezletilé dítě, které není plně svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu manželů.
17. Krajský soud posoudil důkazy provedené před soudy obou stupňů jednotlivě i v jejich vzájemných souvislostech, přihlédl ke všemu ostatnímu, co v řízení vyšlo najevo, včetně toho, co uvedli účastníci, a poté dospěl k závěru, že rozhodnutí okresního soudu ve vztahu k péči a výživnému je přiléhavé a lze na ně v plné míře odkázat, když ani v odvolacím řízení nevyšla najevo žádná skutečnost, která by vedla k odlišnému právnímu posouzení věci.
18. Také odvolací soud respektuje ústavně konformní názor, že zájmem každého dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů, pokud jsou splněny ústavním soudem vyjmenované postuláty. V tomto případě mají o výchovu nezl. V. zájem oba rodiče, každému z nich svědčí k nezletilému pokrevní pouto, oba jsou také způsobilí zajistit jeho bezproblémový vývoj a potřeby a rovněž míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřeni do péče každého z rodičů by byla zachována, přičemž názor nezl. V. v tomto případě nehraje roli s ohledem na jeho věk; zásadním kritériem tak zůstává jeho nejlepší zájem. Okresní soud rozhodl, že v tomto případě střídavá péče v nejlepším zájmu nezletilého není vzhledem k jeho nízkému věku a vzdálenosti mezi bydlišti rodičů a krajský soud neshledal důvod, proč by se s tímto závěrem neměl ztotožnit i s ohledem na další skutečnosti, které vyšly v odvolacím řízení najevo. V něm bylo prokázáno, že citový vztah nezletilého není stejně silný k oběma rodičům, jak tvrdí otec, ale silnější je k matce, což vyplývá z útlého věku nezletilého a jeho biologické vazby na matku, která ho porodila a po celou dobu o něho pečuje především, nezletilý je na ni výrazně fixován a je pro něho ústřední postavou. Dále bylo prokázáno, že nezletilý není v psychické pohodě, je úzkostný a v sociálním kontaktu uzavřenější. Soud zdůrazňuje, že na nezl. V. byly v krátkém časovém sledu kladeny značné adaptační nároky v důsledku rozpadu rodiny a nového uspořádání rodinných vzorců, a to opakovaná změna bydliště a s tím spojená větší vzdálenost bydlišť rodičů, zahájení předškolní docházky a rozšíření výchovného prostředí o partnerku otce a polorodého bratra. Soud přitom odkazuje na závěr Ústavního soudu, že zejména u malých dětí je třeba vzít v úvahu, který z rodičů o dítě dosud osobně pečoval, dbal o jeho citovou a rozumovou výchovu a představoval pro dítě ústřední osobu, k níž je citově připoutáno a jejíž dlouhodobá nepřítomnost je pro ně frustrující (IV. ÚS 106/15). Na aktuální uspořádání je nezl. V. příznivě adaptovaný a jakákoli změna ve smyslu střídavé péče, jejíž nevhodnost je podpořena odborným názorem psycholožky, by byla zásahem do stability jeho výchovného prostředí a překračovala adaptační možnosti nezletilého, nadto za přetrvávajícího konfliktního vztahu mezi rodiči.
19. Odvolání otce není důvodné ani ve vztahu k výživnému, jakkoli odvolací námitce nesoucí se k výši jeho příjmu nelze upřít částečné opodstatnění. Z částky 11 000 Kč nájemného z bytu xxx činí daňový základ 7 700 Kč, z bytu v xxx 4 407 Kč a z bytu v xxx 7 000 Kč, což je celkem 19 107 Kč, přitom daňová povinnost z těchto příjmů, které otec přiznává spolu s příjmy z podnikání, v roce 2020 uložena nebyla a nejinak tomu bude i v roce 2021, pakliže příjem otce dle jeho tvrzení zůstává ve stejné výši 20 000 Kč měsíčně čistého. Kromě toho je otázkou, zda otec skutečně vynaložil náklady ve výši 30% z těchto příjmů, když ani přes výzvu soudu doklady o investicích do pronajímaných bytů nepředložil. Lze tedy uzavřít, že čistý faktický příjem otce činí 41 107 Kč, když ani odvolací soud nepochybuje o tom, že otec využívá v rámci svého podnikání benefitů, jako je použití osobního vozidla, motocyklu, PHM, náklady na telefon, internet a další, jež správně okresní soud vyčíslil částkou 2 000 Kč měsíčně. Z uvedeného příjmu činí výživné dle doporučení MS ČR pro děti ve věku nezletilého 4 200 – 5 700 Kč, a to při třech vyživovacích povinnostech,

tudíž částka 5 000 Kč není nijak nadsazená a odpovídá skutečnosti, že s ohledem na věk nezletilého si matka svoji vyživovací povinnost k němu ještě zcela vyvažuje výkonem osobní péče a je výlučně na otci, aby výživu syna zajistit finančně. Krajský soud na rozdíl od soudu okresního nepovažuje prozatím za nutné zohlednit otci náklady na styk s nezletilým, když rodiče se v dopravě syna střídali a tyto náklady tak byly mezi ně rozděleny rovnoměrně.

20. Veden shora vyloženými důvody proto krajský soud rozsudek okresního soudu dle ustanovení § 219 o. s. ř. v obou těchto výrocích potvrdil.
21. Rozhodnutí o úpravě styku otce s nezletilým je namístě, protože z dokazování vyplývá, že dohoda mezi rodiči není možná, přitom zájem na kontaktu nezletilého s otcem je evidentní. Rozsah tohoto styku si však s ohledem na stávající psychický stav nezletilého vyžaduje detailnější dokazování, které přísluší soudu prvního stupně. V rámci úpravy styku okresní soud také posoudí, zda je namístě rozložit břemeno spojené s převážením nezletilého mezi rodiče.
22. Rozhodnutí okresního soudu bylo proto dle ustanovení § 219a odst. 2 o. s. ř. zrušeno a věc dle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) vrácena okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný žádný opravný prostředek.

Ostrava 21. 7. 2022

JUDr. Šárka Dvořáková v. r.
předsedkyně senátu